

Et mulighetsrom

NOUen (Norges offentlige utredninger) om tannhelse i Norge gir oss en viktig mulighet til å reflektere over vår nåværende praksis og hvordan både vi som helsepersonell og staten kan bidra til en mer helhetlig tilnærming til pasientbehandling. NTF har etterlyst en helhetlig gjennomgang i mange år, ettersom tidligere målrettede tiltak ikke har oppnådd de ønskede resultatene. Vi har erfart at manglende tilgang til digitale tjenester, fravær av munnhelse i vurderingene av medisinsk tilrettelegging for pasienter, og manglende kommunikasjon med helsetjenesten, har en direkte sammenheng med myndighetenes oppfatning av vår helsetjeneste. Vi har arbeidet målrettet for at tannleger skal ha direkte tilgang til oppdaterte helseopplysninger, samt informasjon om pågående behandlinger, noe som reduserer pasientrisikoen. For å oppnå dette må tannhelsetjenesten anerkjennes som en fullverdig del av helsesystemet av både samfunnet og politikerne.

Munnhelsen i Norge er god for mange, men ikke for alle, og vi er heller ikke best i Europa. Vitenskapelig litteratur viser tydelig at befolkningsrettede tiltak har størst innvirkning på munnhelsen. Når vi overfører dette til den norske konteksten, er innføringen av fluorid og tidlig tannpuss to svært viktige faktorer for vår gode munnhelse i dag. Disse tiltakene er selvsagt avhengige av at befolkningen har tilgang på tannleger og tannpleiere. Dessverre er disse områdene under press. Kostholds- og hygienevaner viser tegn til endring. Tannhelsetjenesten opplever en tydelig sentralisering, både i offentlig og privat sektor. Samtidig øker de sosioøkonomiske forskjellene. Mange nordmenn, spesielt de i sårbare grupper, opplever betydelige utfordringer med å få tilgang til tannhelsetjenester. Det er bekymringsfullt at utdanningsnivå og inntekt nå i stor grad påvirker hvem som oppsøker tannleger og hvilke behandlinger de har råd til. Usunn mat og drikke er ofte det billigste alternativet, noe som gjør at disse valgene blir mer vanlige blant de samme gruppene. Dette representerer en betydelig utfordring for fremtidens munnhelse i Norge.

Tannhelseutvalget mener at helhetlig statlig finansiering av tannhelse, lik den som eksisterer i helsetjenesten, er nødvendig for å sikre at de som trenger

Foto: Kristin Aknes

Målet er å utvikle en tannhelsetjeneste som både samarbeider og samhandler med all annen helse, både i fred, i kriser og i krig, til det beste for befolkningen.

tjenestene mest, også oppsøker dem. I tillegg er utvalget enige om at privat og offentlig tannhelsetjeneste må samarbeide, sammen med helsetjenesten og andre nærliggende tjenester. Dette er tanker som også vårt nåværende representantskap har uttrykt. Det har vist seg å være svært utfordrende å finne gode, målrettede tiltak som er relevante over tid, i et samfunn som endrer seg raskere enn noen gang, og som treffer de som trenger det mest.

Som fagpersoner er det avgjørende at vi gir politikerne gode, faglige råd å styre etter. Utvalget har foreslått en trinnvis tilnærming mot en helhetlig løsning. Tannhelse må styres etter de samme prioriteringskriteriene som helsevesenet ellers. Ressursene må brukes på de som trenger dem mest, og der de gir størst nytte, spesielt når det gjelder nødvendig tannbehandling. Hva dette begrepet «nødvendig tannbehandling» skal inneholde, har utvalget klokkelig overlatt til fagekspertisen. Dette representerer et omfattende og svært viktig arbeid som må gjøres uavhengig av hva politikerne bestemmer seg for om forslagene i NOUen.

Målet er å utvikle en tannhelsetjeneste som samarbeider med og samhandler med all annen helse, både i fred, i kriser og i krig, til det beste for befolkningen. For å oppnå dette må vi se på tannhelsetjenesten som en helhet, både offentlig og privat. Det er avgjørende at de som jobber i den offentlige sektoren har gode arbeidsforhold og ønsker å bli værende i stillingene sine. Myndighetene må utvikle gode betingelser slik at privat sektor ønsker å delta, og de må også oppdatere disse vilkårene over tid for å sikre at næringsdrivende tannleger ønsker å fortsette å være en del av systemet. Mulighetene er store for at dette kan bli noe svært positivt for alle tannleger, men fallhøyden er stor. Hvis myndighetene ikke lykkes med dette, risikerer vi økt sosial ulikhet på tannhelse i Norge. Dette har allerede NTF påpekt flere ganger overfor politikere og i media.

Les mer om NOUen lenger bak i dette Tidende. Bli med på Presidentens time. Bidra til vårt og ditt høringssvar til myndighetene. Kom med din mening og delta i demokratiet i NTF. Vi trenger deg!

Heming Olsen-Bergem
President i NTF